

ΕΔΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Ολοκληρωμένη προσέγγιση στη Χωρική Ανάπτυξη

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΕΔΑΦΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ (ΙΤΙ)

1. Αποτίμηση των ποιοτικών χαρακτηριστικών των πρωτοβουλιών που εφαρμόστηκαν:

1.1. Παρεμβάσεις της περιόδου 2000-13 που μπορούν να χαρακτηριστούν ως ολοκληρωμένες σε μία ορισμένη χωρική ενότητα, με ένδειξη της χρονικής περιόδου υλοποίησης, του συνολικού κόστους τους και των χαρακτηριστικών που τις καθιστούν ολοκληρωμένες:

Την προηγούμενη Προγραμματική Περίοδο 2006-2013 η μοναδική παρέμβαση (διαπεριφερειακή) που υλοποιήθηκε στην περιοχή της Ηπείρου είναι το Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Ανάπτυξης «ΠΙΝΔΟΣ». Το Πρόγραμμα το οποίο ξεκίνησε πιλοτικά το 2005 και συνεχίζεται έως σήμερα, αναπτύχθηκε σε 3 Περιφέρειες (Δυτική Μακεδονία, Θεσσαλία, Ήπειρος), υλοποιήθηκαν 236 έργα προϋπολογισμού 175 περίπου εκ. ευρώ, εκ των οποίων 88 έργα στην Ήπειρο 68 περίπου εκ. ευρώ. Ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας του Προγράμματος αποδεικνύεται από τα έργα του, τα οποία αφορούν:

- Βελτίωση βασικών υποδομών και ποιότητας ζωής
- Ενίσχυση παραγωγικού Περιβάλλοντος
- Ανάδειξη και αξιοποίηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Αναβάθμιση ανθρώπινου δυναμικού – Δικτύωση

1.2. Ποιοτική αποτίμηση αποτελεσμάτων και αναπτυξιακών επιπτώσεων στη χωρική ενότητα:

Δεδομένου ότι το Πρόγραμμα βρίσκεται ακόμη σε φάση υλοποίησης, οι επιπτώσεις είναι οι μέχρι σήμερα εκτιμώμενες, ήτοι: βελτίωση τουριστικού ρεύματος στην περιοχή, δημιουργία θέσεων εργασίας και συγκράτηση πληθυσμού, αύξηση επισκεψιμότητας λόγω βελτίωσης υποδομών μεταφορών και ανάδειξης μνημείων

2. Προσδιορισμός των χωρικών τύπων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν:

2.1. Κριτήρια για προσδιορισμό εδαφικών τύπων (ομοιογενή χωρικά χαρακτηριστικά/ ιδιαιτερότητες; πληθυσμιακό μέγεθος; περιοχή επιρροής αστικού κέντρου; ενιαία αγορά; διατομεακές ή διακλαδικές συνδέσεις παραγωγικού συστήματος; κοινά περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά ή προβλήματα; κοινά ιδιαίτερος οξυμένα συγκεκριμένα κοινωνικά προβλήματα; περιοχή όπου ένα έργο ή σύνολο έργων υποδομής ασκούν σημαντικές επιδράσεις; Περιοχές όπου η σύνδεση του αστικού κέντρου με τον γειτνιάζοντα αγροτικό χώρο είναι σημαντική, διασυνοριακές/ διακρατικές περιοχές, άλλα;):

Σε μία κατηγορία (ΙΙΙ), που στόχος είναι η ανάπτυξη μιας γεωγραφικής περιοχής στην οποία επιθυμούμε την διαμόρφωση συνθηκών ανάπτυξης με συγκράτηση πληθυσμού και προσέλκυση νέων ανθρώπων, τα κριτήρια για προσδιορισμό εδαφικών τύπων μπορεί να είναι: ομοιογενή χωρικά χαρακτηριστικά/ ιδιαιτερότητες, πληθυσμιακό μέγεθος, κοινά περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά ή προβλήματα; κοινά ιδιαίτερος οξυμένα συγκεκριμένα κοινωνικά προβλήματα; περιοχή όπου ένα έργο ή σύνολο έργων υποδομής ασκούν σημαντικές αλληλοεπιδράσεις επιδράσεις.

Σε άλλη κατηγορία (ΙΙΙ), που στόχος είναι η ανάπτυξη ενός παραγωγικού τομέα, τα κριτήρια για προσδιορισμό εδαφικών τύπων μπορεί να είναι: οι διακλαδικές συνδέσεις παραγωγικού συστήματος, περιοχές όπου η σύνδεση του αστικού κέντρου με τον γειτνιάζοντα χώρο παραγωγής είναι σημαντική, περιοχές όπου βρίσκονται κοντά σε υποδομές διαμετακομιστικού εμπορίου, περιοχές όπου βρίσκονται κοντά σε ερευνητικές υποδομές.

2.2. Καταρχήν άποψη για την καταλληλότερη κλίμακα (υπό-περιφερειακή; Περιφερειακής Ενότητας; άλλη;) και πληθυσμιακό μέγεθος:

Η κλίμακα εφαρμογής που είναι καταλληλότερη είναι η υπο – περιφερειακή, με ομοιογενή χαρακτηριστικά και κρίσιμο μέγεθος πληθυσμού και σε συγκεκριμένες αναφερόμενες περιπτώσεις μπορεί να αποκτήσει διαπεριφερειακό χαρακτήρα.

2.4. Εκτίμηση για την καταλληλότητα ενδεχόμενων χωρικών τύπων, π.χ.:

Μητροπολιτική περιοχή ή περιοχή Ρυθμιστικού Σχεδίου: Δεν προσιδιάζει στο σχεδιασμό της Περιφέρειάς μας

Δια-περιφερειακή περιοχή (περιοχή με κοινά γεωγραφικά χαρακτηριστικά ή προκλήσεις, υδρογεωλογική λεκάνη / περιοχή Natura / Ramsar / Εθ. Πάρκου, κ.λπ.): Ο παραπάνω χωρικός τύπος θεωρείται κατάλληλος για τους σχεδιασμούς της Περιφέρειάς μας

Διακριτό νησιωτικό σύμπλεγμα/ ομάδα νησιών: Δεν προσιδιάζει στο σχεδιασμό της Περιφέρειάς μας

Δια-περιφερειακός ορεινός όγκος με έκταση μεγαλύτερη προγράμματος Ο.Π.Α.Α.Χ. ή Leader: Ο παραπάνω χωρικός τύπος θεωρείται κατάλληλος για τους σχεδιασμούς της Περιφέρειάς μας

Ευκρινές αστικό δίπολο ή «αστερίας»: Δεν προσιδιάζει στο σχεδιασμό της Περιφέρειάς μας

Διακριτή ζώνη παραγωγικών δραστηριοτήτων (ανάπτυξη, αποδιάρθρωση, απειλή): Ο παραπάνω χωρικός τύπος θεωρείται κατάλληλος για τους σχεδιασμούς της Περιφέρειάς μας

Δια-συνοριακή περιοχή (με ομοιογενή εδαφικά χαρακτηριστικά; περιοχή επιρροής μητροπολιτικού κέντρου; ενιαία αγορά; δια-τομεακές ή δια-κλαδικές συνδέσεις του παραγωγικού συστήματος; κοινά περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά ή προβλήματα; περιοχή όπου ένα μεγάλο έργο υποδομής ασκεί σημαντικές επιδράσεις; κ.λπ.): Δεν προσιδιάζει στο σχεδιασμό της Περιφέρειάς μας

Άλλη χωρική ενότητα/ χωρικός τύπος: Περιοχές της ενδοχώρας της Περιφέρειας με ομοιογενή χαρακτηριστικά και κρίσιμο μέγεθος πληθυσμού που περιλαμβάνουν μικρά αστικοποιημένα κέντρα και σημαντικό αριθμό αγροτικών οικισμών.

4. Ρυθμίσεις εφαρμογής, περιλαμβανομένου του συντονισμού Ταμείων και διαχειριστικών αρχών και της μεταβίβασης καθηκόντων διαχείρισης και εφαρμογής:

4.1. Άποψη για την έκταση και το μέγεθος Ολοκληρωμένη(ων) Εδαφικής(ών) Επένδυσης(ων):

% ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος: 8% για το σύνολο των Ολοκληρωμένων Εδαφικών Επενδύσεων και θα συμπληρώνεται με ισόποση χρηματοδότηση από άλλα Προγράμματα

Μία ή περισσότερες στο πλαίσιο ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος: Δύο Ολοκληρωμένες Εδαφικές Επενδύσεις, ή μία στον ορεινό όγκο της Πίνδου και τουλάχιστον μία Ολοκληρωμένη Εδαφική Επένδυση βασισμένη στην ευφυή εξειδίκευση στον τομέα της Αγροτοβιοτεχνολογίας.

Ποια Επιχειρησιακά Προγράμματα (ή: τομείς; Περιφέρειες;): Περιφερειακό Πρόγραμμα Ηπείρου, Τομεακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητας

ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

5. Αποτίμηση των ποιοτικών χαρακτηριστικών των πρωτοβουλιών που εφαρμόστηκαν.

5.1. Παρεμβάσεις της περιόδου 2000-13 που μπορούν να χαρακτηριστούν ως ολοκληρωμένες παρεμβάσεις Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης, με ένδειξη της χρονικής περιόδου υλοποίησης, του συνολικού κόστους, της περιοχής εφαρμογής και των χαρακτηριστικών που τις καθιστούν ολοκληρωμένες:

Προγραμματική Περίοδος 2000-2007

Κατά την διάρκεια του 3^{ου} ΚΠΣ, υλοποιήθηκαν στην Περιφέρεια Ηπείρου «ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΕ ΤΟΠΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ ΜΙΚΡΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ», σε εφαρμογή Επιχειρησιακών Σχεδίων που εκπονήθηκαν από τους Δήμους, σε συνεργασία με Τοπικούς Φορείς με στόχο την ανάπτυξη συγκεκριμένων υποβαθμισμένων περιοχών. Συγκεκριμένα για την Ήπειρο, τα Σχέδια αφορούσαν τις Περιοχές των Δήμων Αρταίων, Ιωαννιτών και Πρέβεζας ως εξής:

- Ολοκληρωμένο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Παραγωγικής – Κοινωνικής και Περιβαλλοντικής Ανασυγκρότησης της Συνοικίας “Βαλαώρα” του Δήμου Αρταίων
- Ολοκληρωμένη Δράση Αστικής Ανάπτυξης στην Περιοχή του Λασπότοπου, του Βοτανικού και της Καλούτσιανης του Δήμου Ιωαννιτών
- Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης Αστικών Παρεμβάσεων στις συνοικίες “Νεάπολη και Σφαγεία” (κατά μήκος της τάφρου και στην παρατάφρια περιοχή) του Δήμου Πρέβεζας

Οι παρεμβάσεις μπορούν να χαρακτηριστούν ως ολοκληρωμένες, αφού από

A) Το *Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης* ενισχύθηκαν Υποστηρικτικές Υποδομές Ανάδειξης και Ανάπτυξης Επιλεγμένων Περιοχών, όπως :

- *Κτίρια*: Κτίρια Πρόνοιας και Κοινωνικής Μέριμνας, σε συνδυασμό με το αντίστοιχο Μέτρο που χρηματοδοτείται από το ΕΚΤ, και Κτίρια Τουριστικού ή Πολιτιστικού ενδιαφέροντος, ...
- *Προμήθειες – Υπηρεσίες*: Εξοπλισμός Ανακύκλωσης, Προμήθεια Οχημάτων Αστικών ή Τουριστικών Μεταφορών, Δράσεις Κοινωνίας της Πληροφορίας, ...
- *Υποδομές* : Αστική Οδοποιία και Ηλεκτροφωτισμός, Πεζοδρομήσεις, Αστικές Αναπλάσεις, Δίκτυα Ύδρευσης – Αποχέτευσης – Όμβριων, Αντιπλημμυρικά Έργα, Χώροι Στάθμευσης, ...
- *Ενίσχυση Μ.Ε.Ε στις Περιοχές ολοκληρωμένης Αστικής Ανάπτυξης μέσω του κανονισμού de minimis*

B) Το *Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο* ενισχύθηκαν δράσεις στις Επιλεγμένες Περιοχές, όπως :

- Δημιουργία μονάδων Βοήθειας στο Σπίτι
- Κέντρα δημιουργικής απασχόλησης παιδιών
- Δομές Παιδικού Σταθμού
- Λειτουργία συμβουλευτικής δομής και δικτύωση ανέργων
- Δράση δημοσιότητας - ευαισθητοποίησης στα πλαίσια του σχεδίου ολοκληρωμένου αναπτυξιακού προγράμματος παραγωγικής κοινωνικής και περιβαλλοντικής ανασυγκρότησης
- Επαγγελματική κατάρτιση νέων και ατόμων από μειονεκτούσες κοινωνικές ομάδες
- Επιχορήγηση επιχειρήσεων για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας
- Επιχορήγηση νέων ελεύθερων επαγγελματιών
- Πρόγραμμα stage απόκτησης εργασιακής εμπειρίας ανέργων
- Δράσεις ευαισθητοποίησης στις αρχές του Γκέτεμποργκ και της Λισσαβόνας

Το τελικό κόστος των Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων από το ΠΕΠ Ηπείρου 2000 – 2006 ήταν

	Δημόσια δαπάνη	Ιδιωτική συμμετοχή	Συνολικό κόστος
Δημόσια έργα Ε.Τ.Π.Α.	15.650.724	-	15.650.724
Ιδιωτικά έργα Ε.Τ.Π.Α.	6.237.783	4.158.522	10.396.305

Δράσεις Ε.Κ.Τ.	2.273.863	-	2.273.863
ΣΥΝΟΛΟ	24.162.370	4.158.522	28.320.892

Προγραμματική περίοδος 2007 – 2013 (σε εξέλιξη)

Κατά την τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο, οι παρεμβάσεις είναι ενταγμένες σε Ολοκληρωμένα Σχέδια Αστικής Ανάπτυξης:

- Σχεδιασμός εφαρμογής στα 4 αστικά κέντρα της Περιφέρειας (Άρτα, Ηγουμενίτσα, Ιωάννινα, Πρέβεζα)
- Εκπόνηση Ολοκληρωμένων Σχεδίων Αστικής Ανάπτυξης για κάθε ένα από τα 4 αστικά κέντρα
- Έκδοση πρόσκλησης στον ΚΘΠ 61 με περιλαμβανόμενες δράσεις : αναμόρφωση του συστήματος κυκλοφορίας στις πόλεις με κατεύθυνση τη μείωση της κυκλοφορίας οχημάτων (δημιουργία δικτύου πεζοδρόμων και δρόμων ήπιας κυκλοφορίας, δημιουργία ή/και βελτίωση χώρων στάθμευσης), αύξηση και βελτίωση των κοινόχρηστων χώρων και των χώρων αναψυχής (κατασκευή και ανάπλαση πλατειών και χώρων πρασίνου, δημιουργία παιδικών χαρών, αξιοποίηση και επαναχρησιμοποίηση χώρων και κτιρίων), κατασκευή και βελτίωση υποδομών σε περιοχές ανάπλασης
- Ένταξη 9 έργων αστικών αναπλάσεων προϋπολογισμού 10,78 εκ. €, τα οποία περιλαμβάνονται στα εγκεκριμένα ΟΑΣΑ και βρίσκονται σε διαδικασία υλοποίησης, υπογραφής συμβάσεων, δημοπρατήσεων.

6.Πρόταση προσδιορισμού των αστικών περιοχών όπου μπορούν να εφαρμοστούν ολοκληρωμένες δράσεις για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη:

6.1. Κριτήρια για προσδιορισμό των περιοχών (πληθυσμιακό μέγεθος; ειδικά χαρακτηριστικά ή προβλήματα παραγωγικού συστήματος; κοινά περιβαλλοντικά προβλήματα; κοινά ιδιαίτερος οξυμένα συγκεκριμένα κοινωνικά προβλήματα; άλλα;):

Έχοντας υπόψη τα άρθρα 7 και 8 του Καν του ΕΠΤΑ , τα κριτήρια για τον προσδιορισμό των αστικών περιοχών όπου μπορούν να εφαρμοστούν ολοκληρωμένες δράσεις για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη προτείνουμε να είναι κατά σειρά :

- *πληθυσμιακό μέγεθος*

Ο πληθυσμός της περιοχής θα πρέπει να ξεπερνά τους 100.000 κατοίκους

- *ειδικά χαρακτηριστικά ή προβλήματα παραγωγικού συστήματος*

Η αστική περιοχή που θα επιλεγεί θα πρέπει να μπορεί να παρέχει την καλύτερη συγκριτικά προσβασιμότητα , σε σχέση με άλλα αστικά κέντρα της ευρύτερης περιοχής (Περιφέρειας), σε υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος. Ειδικότερα θα πρέπει να αποτελεί κέντρο κοινωνικών , υγειονομικών υπηρεσιών και υπηρεσιών «εκπαίδευσης για όλους» για τις γύρω περιοχές .

- *κοινά περιβαλλοντικά προβλήματα*

Σημαντικά περιβαλλοντικά προβλήματα που, εφόσον αντιμετωπίζονται, αποτελούν κριτήρια προσδιορισμού των περιοχών είναι: Η γειτνίαση με ευαίσθητους αποδέκτες, οι υψηλές εκπομπές άνθρακα, η υπερβολική κατανάλωση ενέργειας , η ανεπάρκεια δικτύων δημόσιων μεταφορών και η υπερβολική χρήση του αυτοκινήτου, η άναρχη εξάπλωση των οικοδομών εις βάρος της βιοποικιλότητας με συνέπειες τον κίνδυνο για πλημμύρες και την έλλειψη νερού, η πλημμυλής διαχείριση λυμάτων.....

- *κοινά ιδιαίτερος οξυμένα συγκεκριμένα κοινωνικά προβλήματα*

Διαρκώς αυξανόμενο μερίδιο πληθυσμού που βρίσκεται εκτός αγοράς εργασίας. Βαθμιαία συρρίκνωση του κράτους πρόνοιας. Γειτονιές όπου ο πληθυσμός υποφέρει από συγκέντρωση ανισοτήτων(κακή ποιότητα στέγασης περιθωριοποιημένες ομάδες ,έλλειψη δυνατότητας πρόσβασης σε υπηρεσίες). Γειτονιές με ανυπαρξία κοινωνικών υποδομών και χώρων αναψυχής και πρασίνου

6.2.Καταρχήν άποψη για την καταλληλότερη κλίμακα (Δήμου; ομάδας ή κοινής περιοχής όμορων Δήμων; Δημοτικής Ενότητας; άλλη;) και πληθυσμιακό μέγεθος:

Καταλληλότερη κλίμακα θεωρείται ο Δήμος με την προσθήκη και άλλων περιοχών,

κοινών με όμορους Δήμους. Στις περιοχές αυτές θα περιέχονται υποδομές ή στοιχεία σπουδαίου για την ολοκληρωμένη και βιώσιμη ανάπτυξη οικονομικού χαρακτήρα ή και περιοχές με εξαιρετικά στοιχεία πολιτιστικής κληρονομιάς(πχ Βιομηχανική περιοχή, Πανεπιστήμιο, Νοσοκομείο)

9.Ρυθμίσεις εφαρμογής για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένης της Ολοκληρωμένης Εδαφικής Επένδυσης και των Ταμείων που θα αξιοποιηθούν.

9.1.Αποψη για έκταση και μέγεθος ολοκληρωμένων παρεμβάσεων Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης:

% ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος : Με βάση την εμπειρία των προηγούμενων περιόδων, η ολοκληρωμένη παρέμβαση Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης θα πρέπει να ξεπερνά το 20% του προϋπολογισμού ενός Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος και θα συμπληρώνεται με ισόποση χρηματοδότηση από άλλα Προγράμματα

Μία ή περισσότερες στο πλαίσιο ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος: Για την Ήπειρο μία.

Ποια Επιχειρησιακά Προγράμματα ή τομείς και ποια Ταμεία;: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, Ε.Π Ψηφιακής Σύγκλισης, Ε.Π Ανταγωνιστικότητας, Ε.Π Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, Ε.Π Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής, Ε.Π Διοικητικής Μεταρρύθμισης & Ταμεία ΕΤΠΑ και ΕΚΤ

9.2.Εκτίμηση για καταλληλότερο είδος και χαρακτήρα μηχανισμών διαχείρισης και εφαρμογής (Μνημόνιο Συνεργασίας; Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης; Κοινά Σχέδια Δράσης; άλλα;):

1.Σύμφωνα με το άρθρο 99 του Γενικού Κανονισμού, το κράτος μέλος ή η Διαχειριστική Αρχή δύναται να ορίσει έναν ή περισσότερους ενδιάμεσους φορείς, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών αρχών, των φορέων περιφερειακής ανάπτυξης ή μη κυβερνητικών οργανώσεων, για να ασκήσουν τη διαχείριση και την εφαρμογή μιας ΟΕΕ.

2. Σύμφωνα με το άρθρο 30 παράγραφος 1 του ίδιου Κανονισμού, ομάδες τοπικής δράσης χαράζουν και υλοποιούν τις στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης.

3.Σύμφωνα με το άρθρο 30 παράγραφος 2, οι ομάδες τοπικής δράσης μπορούν να επιλέξουν έναν εταίρο στο εσωτερικό της ομάδας ως επικεφαλής εταίρο για τα διοικητικά και δημοσιονομικά θέματα και ειδικότερα θα ευθύνεται για:

- την προετοιμασία και δημοσίευση προσκλήσεων υποβολής προτάσεων ή μια τρέχουσα διαδικασία υποβολής προτάσεων έργου, συμπεριλαμβανομένου του καθορισμού των κριτηρίων επιλογής
- την παραλαβή και αξιολόγηση αιτήσεων χρηματοδότησης
- την επιλογή πράξεων και τον καθορισμό του ποσού της υποστήριξης και κατά περίπτωση, την υποβολή προτάσεων στην αρμόδια αρχή για την τελική επαλήθευση της επιλεξιμότητας πριν από την έγκριση
- την παρακολούθηση της εφαρμογής της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης και των χρηματοδοτούμενων πράξεων και την εκτέλεση ειδικών δραστηριοτήτων αξιολόγησης

4. Προτείνεται ο εταίρος αυτός να είναι η Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή του ΠΕΠ που θα υλοποιεί και θα διαχειρίζεται τις αποφάσεις που θα λαμβάνονται από τις ομάδες τοπικής δράσης.

5. Η Κεντρική Διαχειριστική Αρχή (ΕΥΣ) θα πρέπει να είναι ένας απαραίτητος εταίρος στο εσωτερικό της ομάδας που θα εγγυάται την σύνδεση της ομάδας τοπικής δράσης με τα άλλα προγράμματα

6. Τα καθήκοντα των ομάδων τοπικής δράσης περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- ανάπτυξη της ικανότητας των τοπικών φορέων να αναπτύσσουν και να υλοποιούν πράξεις·
- καθορισμό μιας χωρίς διακρίσεις και διαφανούς διαδικασίας επιλογής και κριτηρίων για την επιλογή των πράξεων, που αποτρέπουν τις συγκρούσεις συμφερόντων, διασφαλίζουν ότι ποσοστό τουλάχιστον 50%των ψήφων στις αποφάσεις επιλογής προέρχονται από εταίρους εκτός του δημόσιου τομέα, παρέχουν τη δυνατότητα

προσφυγής κατά των αποφάσεων επιλογής και επιτρέπουν την επιλογή με γραπτή διαδικασία·

- διασφάλιση της συνοχής με τη στρατηγική τοπικής ανάπτυξης κατά την επιλογή των πράξεων, ιεραρχώντας τις με βάση τη συμβολή τους στην επίτευξη των στόχων των στρατηγικών, συμπεριλαμβανομένων των ποσοτικών στόχων·

ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (ΤΑΠΤΚ /CLLD)

10.Αποτίμηση της εφαρμογής των πρωτοβουλιών που εφαρμόστηκαν και της εμπειρίας από παρόμοιες παρεμβάσεις (Leader, Τ.Ο.Π.Σ.Α., ΤΟ.Π.Ε.Κ.Ο., άλλες):

Μετά από τις διευκρινήσεις που ακολούθησαν το σεμινάριο, στην κατηγορία των **ΤΑΠΤΚ /CLLD** συμπεριλαμβάνουμε εκτός των Leader, Τ.Ο.Π.Σ.Α., ΤΟ.Π.Ε.Κ.Ο., και τα ΟΠΑΑΧ Τα γενικά στοιχεία που αφορούν αυτά τα Προγράμματα είναι κατά σειρά:

ΟΠΑΑΧ

Προγραμματική περίοδος 2000 – 2006 (Γ' ΚΠΣ)

Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου (ΟΠΑΑΧ) μέσω του Π.Ε.Π. Ηπείρου 2000 – 2006 και του Ε.Π. «Αγροτική Ανάπτυξη – Ανασυγκρότηση της υπαίθρου»

- Εφαρμογή σε 9 συνεκτικές και ομοιογενείς διαδημοτικές γεωγραφικές περιοχές (5 στο Π.Ε.Π. Ηπείρου – 4 στο Ε.Π. «Α.Α. – Α.Υ.»)
- Εκπόνηση επιχειρησιακών σχεδίων για κάθε περιοχή
- Υλοποίηση δημόσιων έργων (Ε.Γ.Τ.Π.Ε.) : αρδευτικά – εγγειοβελτιωτικά μικρής κλίμακας, αγροτική οδοποιία, έργα ανάπλασης αγροτικών οικισμών, έργα προστασίας και ανάδειξης αξιόλογων αρχιτεκτονικών στοιχείων της αγροτικής υπαίθρου
- Υλοποίηση δημόσιων έργων (Ε.Τ.Π.Α.) : έργα δημοτικής οδοποιίας, αποκατάσταση και αξιοποίηση υφιστάμενων κτιρίων για δράσεις πολιτισμού, έργα ανάπλασης οικισμών, έργα ύδρευσης, αποκατάσταση μνημείων, έργα αποχέτευσης όμβριων υδάτων, κατασκευή υποδομών κοινωνικής πολιτικής
- Υλοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων (Ε.Γ.Τ.Π.Ε.) : επενδύσεις διαφοροποίησης των δραστηριοτήτων σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, επενδύσεις τουριστικών – βιοτεχνικών – δραστηριοτήτων μεταποίησης αγροτικών προϊόντων, ανάπλαση προσώπων ιδιωτικών κτιρίων σε οικισμούς με σχέδιο ανάπλασης, μελέτες – έργα προστασίας και διαχείρισης δημοτικών / κοινοτικών δασών
- Υλοποίηση δράσεων Ε.Κ.Τ. : δημιουργία κοινωνικών υποδομών, κατάρτιση, συμβουλευτική, επιχορήγηση δημιουργίας θέσεων εργασίας, επιχορήγηση νέων ελευθέρων επαγγελματιών, προγράμματα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας

Τελικό κόστος ΟΠΑΑΧ (Π.Ε.Π. Ηπείρου 2000 – 2006) :

	Δημόσια δαπάνη	Ιδιωτική συμμετοχή	Συνολικό κόστος
Δημόσια έργα Ε.Γ.Τ.Π.Ε.	8.184.063	-	8.184.063
Δημόσια έργα Ε.Τ.Π.Α.	19.284.014	-	19.284.014
Ιδιωτικά έργα Ε.Γ.Τ.Π.Ε.	25.977.434	17.271.340	43.248.774
Δράσεις Ε.Κ.Τ.	2.220.857	-	2.220.857
ΣΥΝΟΛΟ	55.666.368	17.271.340	72.937.708

Προγραμματική περίοδος 2007 – 2013 (σε εξέλιξη)

Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις Αγροτικής Αναγέννησης

- Εκπόνηση μεθοδολογίας για την επιλογή των περιοχών εφαρμογής
- Εφαρμογή σε 4 συνεκτικές και ομοιογενείς περιοχές
- Εκπόνηση επιχειρησιακού σχεδίου για κάθε περιοχή
- Ένταξη δημόσιων έργων (Ε.Τ.Π.Α.): έργα εσωτερικής οδοποιίας, αναπλάσεις και διαμορφώσεις κοινόχρηστων χώρων σε οικισμούς, έργα αποχέτευσης όμβριων υδάτων

LEADER

Προγραμματική περίοδος 2000 – 2006 (Γ' ΚΠΣ)

A.1 Πρόγραμμα Leader + N. Ιωαννίνων και Θεσπρωτίας

Ο.Τ.Δ. Αναπτυξιακή Ηπείρου Α.Ε.

- Το μεγαλύτερο ποσοστό των ορεινών περιοχών και επιλεγμένες μειονεκτικές περιοχές των δυο Νομών, σύμφωνα με Οδηγία 75/268/ΕΟΚ, όπως ισχύει
- Δράσεις: καταλύματα αγροτικού και εναλλακτικού τουρισμού, χώροι εστίασης, ίδρυση – επέκταση – εκσυγχρονισμός βιοτεχνικών μονάδων και μονάδων μεταποίησης – τυποποίησης αγροτικών προϊόντων, δίκτυα επιχειρήσεων, σήματα ποιότητας σε επιχειρήσεις, έργα ανάδειξης φυσικού και οικιστικού περιβάλλοντος, πολιτιστικές δραστηριότητες, προβολή – προώθηση περιοχής εφαρμογής, διαπεριφερειακά- διακρατικά προγράμματα
- Συνολικό κόστος: 9.184.756 - Δημόσια δαπάνη : 6.565.478 – Ιδιωτική συμμετοχή : 2.619.278

A.2 Πρόγραμμα Leader + N. Πρέβεζας και Άρτας

Ο.Τ.Δ. ΕΤ.ΑΝ.ΑΜ. Α.Ε. Ο.Τ.Α.

- Ορεινές και μειονεκτικές περιοχές των δυο Νομών, σύμφωνα με Οδηγία 75/268/ΕΟΚ, όπως ισχύει και περιοχές του δικτύου NATURA 2000
- Δράσεις: καταλύματα αγροτικού και εναλλακτικού τουρισμού, χώροι εστίασης, ίδρυση – επέκταση – εκσυγχρονισμός βιοτεχνικών μονάδων και μονάδων μεταποίησης – τυποποίησης αγροτικών προϊόντων, δίκτυα επιχειρήσεων, σήματα ποιότητας σε επιχειρήσεις, έργα ανάδειξης φυσικού και οικιστικού περιβάλλοντος, πολιτιστικές δραστηριότητες, προβολή – προώθηση περιοχής εφαρμογής, διαπεριφερειακά - διακρατικά προγράμματα
- Συνολικό κόστος: 10.044.142 - Δημόσια δαπάνη : 7.147.367 – Ιδιωτική συμμετοχή : 2.896.775

ΤΟΠΣΑ / ΤΟΠΕΚΟ

Κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2014 στην Περιφέρεια Ηπείρου έχουν επιλεγεί προς υλοποίηση 12 σχέδια ΤΟΠΣΑ συνολικού προϋπολογισμού 3.921.000€ και 7 σχέδια ΤΟΠΕΚΟ συνολικού προϋπολογισμού 3.200.000€

10.1. Ποιοτική αποτίμηση αποτελεσμάτων και αναπτυξιακών επιπτώσεων στις χωρικές ενότητες:

ΟΠΑΑΧ

Η υλοποίηση των ΟΠΑΑΧ κατά την προγραμματική περίοδο 2000 – 2006 συνέβαλε στο βαθμό που επέτρεπαν το μέγεθος και το περιεχόμενο της παρέμβασης και οι βασικές ελλείψεις εργαλείων σχεδιασμού (χωροταξικός σχεδιασμός, έλλειψη κτηματολογίου, έλλειψη διαχειριστικού σχεδίου για τα ύδατα, ελλιπής σχεδιασμός διαχείρισης αποβλήτων και απορριμμάτων κ.λ.π.) στην ανάπτυξη συνεκτικών και ομοιογενών περιοχών της υπαίθρου. Η συμβολή επιτεύχθηκε με τη δυνατότητα υλοποίησης παρεμβάσεων σε σημαντικό εύρος υποδομών, τη δυνατότητα ενίσχυσης για τη δημιουργία και εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων σε σημαντικούς για την οικονομία της υπαίθρου τομείς (τουρισμός, μεταποίηση, βιοτεχνία κ.λ.π.), την αύξηση της απασχόλησης και την ενίσχυση της άσκησης κοινωνικής πολιτικής στους χώρους που κατεξοχήν είναι απαραίτητη.

Η υλοποίηση του προγράμματος των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων αγροτικής αναγέννησης δεν είναι δυνατόν να αποδώσει με παρόμοια αποτελεσματικότητα, καθώς δεν υπάρχει δυνατότητα χρηματοδότησης υποδομών αγροτικής οικονομίας, ενίσχυσης δημιουργίας και βελτίωσης επιχειρήσεων και συνεπώς δημιουργίας απασχόλησης και ενίσχυσης της κοινωνικής πολιτικής. Συνεπώς η συμβολή περιορίζεται σε αναβάθμιση και προστασία του οικιστικού περιβάλλοντος σε χωρικές ενότητες της υπαίθρου.

Η επιλογή σημαντικών γεωγραφικών εκτάσεων εφαρμογής σε σχέση με τους διατιθέμενους πόρους συμβάλλει στην διασπορά των παρεμβάσεων και τη μείωση των αναπτυξιακών επιπτώσεων από την εφαρμογή των παρεμβάσεων.

LEADER

- Συμβολή στον διάλογο για τον σχεδιασμό της τοπικής ανάπτυξης με συμμετοχή του

τοπικού πληθυσμού και των φορέων που δραστηριοποιούνται στην περιοχή

- Ενίσχυση τοπικής ανάπτυξης και δημιουργία απασχόλησης
- Κινητοποίηση των τοπικών κοινωνιών
- Η δυνατότητα χρήσης πόρων μόνο από ένα Ταμείο δεν συνέβαλλε στην αντιμετώπιση των σημαντικών προβλημάτων της υπαίθρου και στη διαμόρφωση ολοκληρωμένου χαρακτήρα στις παρεμβάσεις του προγράμματος

ΤΟΠΣΑ / ΤΟΠΕΚΟ

Οι παρεμβάσεις ΤΟΠΣΑ στην Περιφέρεια Ηπείρου θα ωφελήσουν 935 άτομα – ανέργους στον πρωτογενή – δευτερογενή τομέα, στον τουρισμό καθώς και νέους επιστήμονες (όπως μηχανικοί , δικηγόροι, οδοντίατροι). Η υλοποίηση της δράσης μόλις έχει ξεκινήσει για ορισμένα σχέδια ενώ για άλλα βρίσκεται ακόμη σε προσυμβασιακό στάδιο. Στο πλαίσιο αυτών προβλέπεται η ίδρυση νέων επιχειρήσεων και κοινωνικών επιχειρήσεων, η πρόσληψη ανέργων σε επιχειρήσεις και η απόκτηση εργασιακής εμπειρίας.

Οι Τοπικές δράσεις των Ειδικών κοινωνικών Ομάδων (ΤΟΠΕΚΟ) θα ωφελήσουν 660 ανέργους ευάλωτων κοινωνικά ομάδων οι οποίοι αντιμετωπίζουν προβλήματα ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας. Η υλοποίηση του προγράμματος έχει ξεκινήσει και στα περισσότερα σχέδια έχουν επιλεγεί οι άνεργοι οι οποίοι στη συνέχεια θα συμμετέχουν σε δράσεις συμβουλευτικής, κατάρτισης και επιμόρφωσης. Η ποιοτική αποτίμηση των αποτελεσμάτων των παραπάνω δράσεων δεν είναι δυνατόν ακόμη να επιτευχθεί. Στο πλαίσιο αυτών προβλέπεται η ίδρυση νέων επιχειρήσεων και κοινωνικών επιχειρήσεων, η πρόσληψη ανέργων σε επιχειρήσεις και η απόκτηση εργασιακής εμπειρίας .

12. Τύποι περιοχών όπου μπορεί να εφαρμοστεί η Τ.Α.Π.Τ.Κ.:

12.1. Κριτήρια για προσδιορισμό εδαφικών τύπων (ομοιογενή εδαφικά χαρακτηριστικά; πληθυσμιακό μέγεθος; δια-τομεακές ή δια-κλαδικές συνδέσεις παραγωγικού συστήματος; περιοχή με κοινά περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά ή προβλήματα; περιοχή με κοινά ιδιαίτερος οξυμένα συγκεκριμένα κοινωνικά προβλήματα; άλλα;):

Ο προσδιορισμός εδαφικού τύπου μπορεί να διαφέρει στις σχεδιαζόμενες παρεμβάσεις στη συνολική ενότητα της Περιφέρειας.

Η νότια περιοχή της Περιφέρειας καθορίζεται αναπτυξιακά από τον Αμβρακικό κόλπο, περιλαμβάνοντας τα δυο μικρά αστικά κέντρα (Άρτα, Πρέβεζα) αλλά και την πεδινή ενδοχώρα. Συνεπώς στην περίπτωση αυτή ο προσδιορισμός θα λαμβάνει υπόψη τη σύνδεση του αστικού χώρου με τον γειτνιάζοντα αγροτικό και θαλάσσιο χώρο. Υπάρχει η δυνατότητα και σχεδιασμού διαπεριφερειακής παρέμβασης με την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, η οποία γειτνιάζει με τον Αμβρακικό κόλπο στην νότια και ανατολική πλευρά του. Σε αυτά τα κριτήρια θα πρέπει να προσθέσουμε το πληθυσμιακό κριτήριο και τα ομοιογενή εδαφικά χαρακτηριστικά και τα κοινά περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά, την ενιαία αγορά και τις διατομεακές – διακλαδικές συνδέσεις του παραγωγικού συστήματος.

Τα γεωγραφικά και οικιστικά χαρακτηριστικά του αγροτικού χώρου της ενδοχώρας της Περιφέρειας χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη μικρών αστικοποιημένων κέντρων (πληθυσμός 2.000 – 5.000 κάτοικοι) και πολυάριθμων αγροτικού χαρακτήρα οικισμών ανά περιοχές, όπου απαιτείται μια προσέγγιση των «ανοικτών πόλεων» με ενίσχυση του ρόλου της εξυπηρέτησης υπηρεσιών στο κέντρο και υποδομών και επενδύσεων αγροτικού χαρακτήρα στον ευρύτερο χώρο. Τα κριτήρια που προσδιορίζουν αυτές τις περιοχές είναι τα ομοιογενή εδαφικά χαρακτηριστικά, το πληθυσμιακό κριτήριο, η περιοχή με κοινά περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά, τα έργα υποδομής που ασκούν σημαντικές επιδράσεις, η σύνδεση του αστικού κέντρου με τον γειτνιάζοντα αγροτικό χώρο.

12.3. (Εάν υπάρχει σχετική εμπειρία ή προεργασία) ένδειξη για συγκεκριμένους τύπους περιοχών:

Υπάρχει προεργασία σχετικά με το πρόγραμμα ΑΝΑΣΑ του Αμβρακικού, που ανήκει σε εδαφικό τύπο με ομοιογενή εδαφικά χαρακτηριστικά, κοινά περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά, ενιαία αγορά, διατομεακές και διακλαδικές συνδέσεις του παραγωγικού συστήματος.

14.Συντονισμός και διοικητική οργάνωση για την Τ.Α.Π.Τ.Κ. και ρόλος των Τοπικών Ομάδων Δράσης:

14.1. Άποψη για την έκταση και το μέγεθος παρεμβάσεων Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων:

% ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος: 15% για το σύνολο των Ολοκληρωμένων Εδαφικών Επενδύσεων

Μία ή περισσότερες στο πλαίσιο ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος: 3 παρεμβάσεις – μία περιοχή Αμβρακικού, δυο αγροτικές περιοχές ενδοχώρας

Εφικτότητα και χρησιμότητα ένταξης τους σε ενιαία Ολοκληρωμένη Εδαφική Επένδυση: Εκτιμάται ότι λόγω μεγέθους και των ιδιαιτεροτήτων, αλλά της προσπάθειας να γίνουν ορατά τα αποτελέσματα δεν μπορούν αυτές οι περιοχές να λειτουργήσουν σαν θύλακες σε ενιαία Ολοκληρωμένη Εδαφική Επένδυση

14.2. Αποτίμηση της διαχειριστικής εμπειρία των προηγούμενων περιόδων:

Σε αγροτικές-αλιευτικές περιοχές / Σε αστικές περιοχές: Σε ότι αφορά την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013 το πρόβλημα που εντοπίζεται είναι στη διαχείριση όπου το ίδιο αντικείμενο στην ίδια ευρύτερη περιοχή διαχειριζόταν διαφορετικοί φορείς (ΟΠΑΑΧ Υπουργείου & Περιφέρειας) με τις αναπόφευκτες ανομοιομορφίες. Αντίθετα θεωρείται ότι τα Προγράμματα της 3^{ης} προγραμματικής περιόδου επειδή χρηματοδοτήθηκαν και από τα 3 Ταμεία απέδωσαν ορθότερα την έννοια του ολοκληρωμένου. Την τρέχουσα Προγραμματική περίοδο το γεγονός ότι τα ολοκληρωμένα ήταν μονοταμειακά δεν συνέβαλαν στην έννοια της στοχεύουσας ανάπτυξης. Επίσης την 3^η προγραμματική περίοδο η διαδικασία διαβούλευσης και η διαμόρφωση για το σκοπό αυτό πολύμορφων εταιρικών σχέσεων κυρίως για τα προγράμματα αστικής ανάπτυξης είναι στοιχεία που λειτούργησαν στην καλύτερη διάγνωση των αναγκών σε επίπεδο μικροζώνης και μικροπεριφέρειας.

Συμπερασματικά, η πρόταση για το νέο ΕΣΠΑ όσον αφορά στη διαχείριση, από την αποτίμηση της διαχειριστικής εμπειρίας των προηγούμενων περιόδων, περιγράφεται στην απάντηση 9.2.

**ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΜΕ ΜΟΝΙΜΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ/ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ,
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΟΥ ΠΛΗΤΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΦΤΩΧΕΙΑ, ΟΜΑΔΕΣ-ΣΤΟΧΟΙ ΣΕ
ΥΨΗΛΟΤΕΡΟ ΚΙΝΔΥΝΟ, ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΜΕ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ**

15.Αποτίμηση των ποιοτικών χαρακτηριστικών των πρωτοβουλιών που εφαρμόστηκαν:

15.1. Ποιοτική αποτίμηση των αποτελεσμάτων και των αναπτυξιακών τους επιπτώσεων στις συγκεκριμένες χωρικές ενότητες:

Δεν υπήρξαν στην ΗΠΕΙΡΟ παρεμβάσεις τέτοιου τύπου κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους

17.Ταμεία που μπορούν να αξιοποιηθούν και ρόλος κάθε Ταμείου κατά τομείς παρέμβασης ή συγκεκριμένες περιοχές:

17.3. Αποτίμηση της διαχειριστικής εμπειρία των προηγούμενων περιόδων:

Δεν υπήρξαν στην ΗΠΕΙΡΟ παρεμβάσεις τέτοιου τύπου κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους